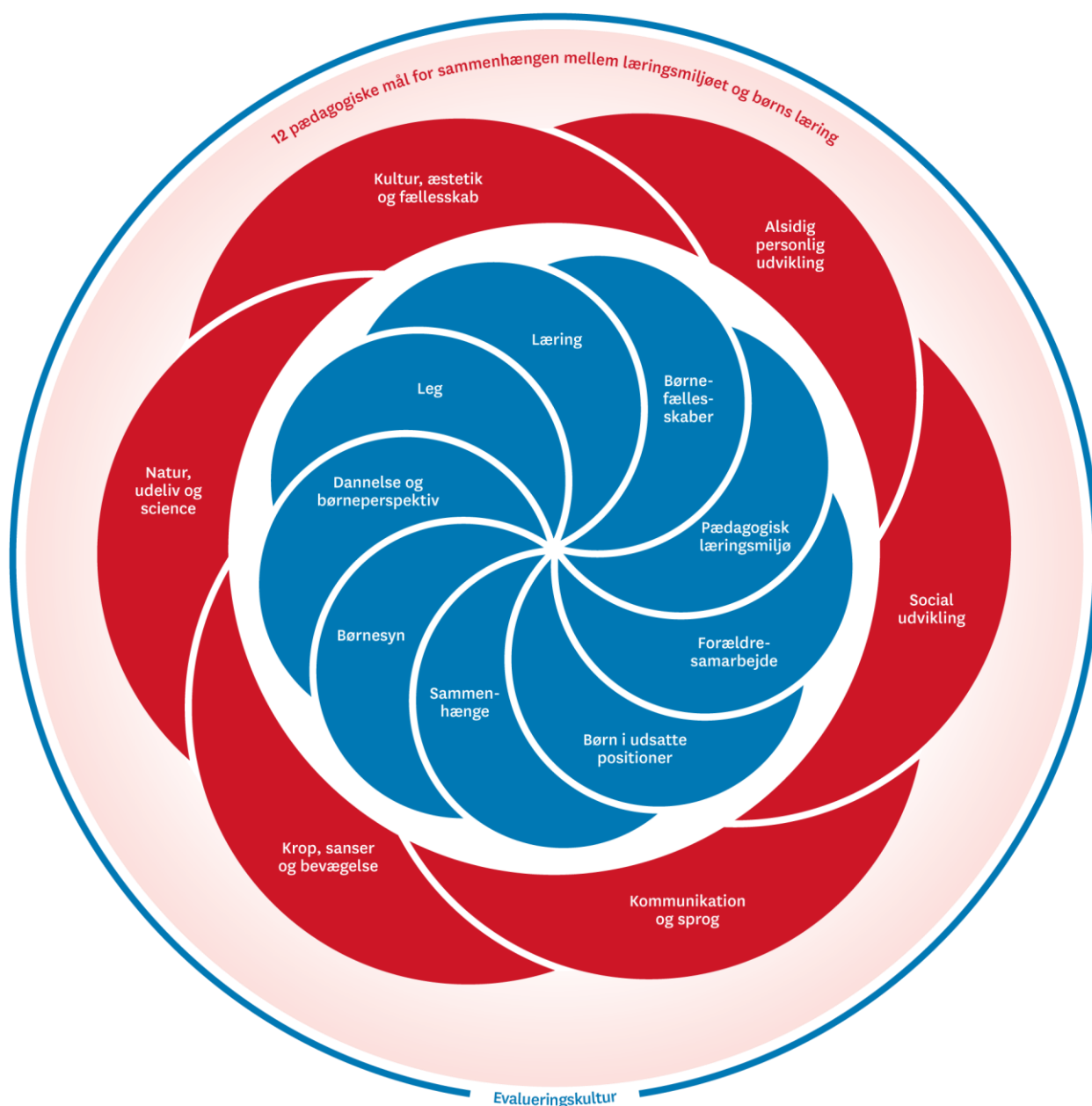

Pædagogisk læreplan for KLYNGE IØB-I: Eventyrøen 2019

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse

Hvem er vi?

Vi er klynge IBØ-I, der består af institutionerne:

Eventyrøen: 0-6 års integreret institution

Flora: 0-6 års integreret institution

Vuggestuen Carl Nielsen: Vuggestue

Børnehuset Tuborgvej: 0-6 års integreret institution

Klyngen ligger på ydre Østerbro

Vores kerneopgave:

At skabe et omsorgsfuldt, udviklende og inkluderende læringsmiljø for alle børn.

Pædagogisk grundlag

Vores børne- lærings syn

- Børn er selvstændige individer, der aktivt bidrager til egen udvikling via relationer og krav til omgivelserne.
- Børn er et produkt af det samfund de lever i, de sociale relationer de indgår i og de krav der stilles til dem.
- Børn har, fra de bliver født, brug for følelsesmæssige relationer til voksne.
- Børn fødes med biologiske forudsætninger, men har brug for aktivt samvær med og positiv opmærksomhed fra andre mennesker for at udvikle deres alsidige personlighed.
- Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt.
- Børn er født med mange potentialer og har lyst til at lære og udforske verden, men udviklings-hastigheden varierer fra barn til barn.
- Børn vælger at lege af lyst. I legen afspejler barnet sine sociale færdigheder og udtrykker sin egen personlighed.
- Den måde, hvorpå børn erhverver sig viden, forstås som en proces, hvor barnet indgår i dialog og aktiv handlen i fællesskab med andre børn og voksne.
- Børn lærer gennem udfordringer indenfor zonen for nærmeste udvikling. Det kan beskrives som afstanden mellem det, barnet kan på egen hånd og det, barnet kan med hjælp fra en voksen.

Dannelse og børneperspektiv

Det pædagogiske arbejde i klynge IBØI-1 bygger på ligeværd og demokrati og rummer alle børn. Det bygger på værdier, der kan ses i praksis.

- At blive lyttet til og få indflydelse, som betyder, at barnet bliver mødt med engagement, indlevelse og nærvær og interesse for, hvem barnet er og hvad barnet gør.
- At blive taget alvorligt, som betyder, at barnet mødes med en åbenhed, hvor barnet har ret til egne oplevelser og følelser samt blive forstået i forhold til disse.
- At udforske og afprøve viden og holdninger, som betyder, at der i det daglige samvær skabes en åben dialog, hvor der er plads til at børnene undrer sig, siger deres mening og hvor der er plads til at de kan handle og blive udfordret på deres vidensniveau på alle områder af læreplanen.
- At blive udfordret af nærværende voksne, der betyder, at børns behov og interesser ses, høres og inddrages i den daglige pædagogiske praksis samt i projekter.
- At blive respekteret og vise respekt for andre, der betyder, at barnets reaktioner, tanker, følelser og handlinger altid tages alvorligt og betragtes som meningsfulde for dem og at barnet lærer at gøre det samme overfor andre.

- At man får omsorg, som beskrevet i Nygrens omsorgstrekant: Omsorg for behov, udvikling og opdragelse.

Leg

Børnene lærer og udvikler sig primært gennem en legende tilgang.

Derfor:

- Skal børnene afbrydes mindst muligt i deres leg
- Skal der være god plads til leg og flere legemuligheder at vælge mellem
- Skal legemulighederne tilpasses den aktuelle eller nærmeste udviklingszone
- Skal legemulighederne tilgodeses de kompetencer, som skal udvikles
- Skal legemulighederne give muligheder for at følge op på aktuelle oplevelser
- Skal pædagogerne lære børnene nye lege
- Skal pædagogerne hjælpe børn i gang, som har svært ved at indgå i lege
- Skal personalet være med til at lege: - foran, ved siden af og bagud

Læring

Børn lærer sig det, de lærer, når de er parate til det, gives nye udfordringer og muligheder.

Derfor:

- Skal der være mange og alsidige udfordringer
- Skal der planlægges målrettede aktiviteter, som tilgodeses de forskellige kompetenceområder
- Skal børnene have mulighed for at påvirke planlagte aktiviteter
- Skal der være mulighed for at eksperimentere
- Skal der være mulighed for at søge forskellige løsninger
- Skal der være mulighed for at fordybe sig
- Er det pædagogerne, der har ansvaret for, at det enkelte barn får de udfordringer, der svarer til deres udviklingszone

Hver gang du gør noget for et barn, som barnet selv kunne have klaret, fratager du barnet en mulighed for læring.

Derfor:

- Skal børnene have plads til at tænke og handle selv
- Skal børnene løse de praktiske opgaver de kan ved egen hjælp, med hjælp fra andre børn, eller motiverende hjælp fra en pædagog
- Skal børnene have plads og opbakning til at prøve at løse konflikter selv.
- Skal børnene ikke præsenteres for mange færdige løsninger, men selv opfordres el. hjælpes til at finde løsninger

Børnefællesskaber

Venskaber er centrale for børnenes selvopfattelse og sociale udvikling.

Derfor:

- Er det pædagogernes ansvar at det enkelte barn indgår i små og store betydningsbærende fællesskaber
- Skal pædagogerne tage ansvar for børnenes samværsformer og omgangstone.

Den anerkendende tilgang

Forudsætningen for at børnene får mulighed for at udvikle robusthed og blive selvstændige med tro på og evne til at tage ansvar for og mestre deres eget liv er, at de bliver mødt af pædagogisk personale med en anerkendende grundholdning, hvilket betyder:

At være emotionel tilgængelig, drage omsorg, vise indlevelse, forståelse og respekt og endelig at have en naturlig evne og vilje til at give den anden ret til sine oplevelser (Schibbye, 2005).

At møde barnet anerkendende betyder dermed:

At møde barnet følelsesmæssigt, kan "føle" med og kommunikere på en afstemt og udviklingsstøttende måde og være til stede som et åbent og helt menneske.

- At drage omsorg for barnet ved rent praktisk at støtte og hjælpe, men også ved at give barnet passende udfordringer, udholde at barnet er udfordret, og samtidig støtte det i dets handlemuligheder.
- At vise indlevelse ved at sætte ord og handle på, hvad du tror barnet oplever/føler og ved at give plads til at barnet selv udtrykker sine oplevelser. Samtidig at være lydhør og give barnet TID til at udtrykke sig.
- At vise forståelse for barnet og dets reaktioner, men ikke nødvendigvis accept. At indtage barnets perspektiv og prøve at forstå det, barnet forstår.
- At vise barnet respekt ved at lytte, tage det alvorligt, men også ved at skabe rammer og genkendelige rutiner for barnets udfoldelse gennem forudsigelighed og tydelighed.
- At til enhver tid give barnet ret til dets oplevelser, idet barnet oplever på baggrund af egne forudsætninger og derfor er oplevelsen 'sand' for barnet. At vejlede og støtte barnet i forhold til barnets adfærd, ikke dets person.

Tilrettelæggelse af læringsmiljøet der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes

At tilrettelægge livet i institutionen er at planlægge læringsmiljøet. Det indebærer, at vi diskuterer, reflekterer, formulerer og beslutter de pædagogiske mål og det indhold vi vil bringe ind børnenes liv på baggrund af målene.

Planlægning i denne forbindelse skal forstås som mere end blot, hvad vi skal i morgen eller vores årsplanlægning.

Planlægning af pædagogikken indebærer refleksioner over det langsigtede mål, fx udvikling i forhold til læringsmålene, overvejelser og begrundelser for indholdsvalget, samt vores pædagogiske principper for hverdagen.

Målene relaterer sig til de opstillede mål i forbindelse med kompetencer. Vi sætter også nogle tegn, der vil vise os, om målene er nået. Dvs. "på hvilken måde kan vi se at målet om f.eks. At give sprogligt udtryk for sine behov – er nået". Tegn viser måden, hvorpå vi kunne tænke os at se kvaliteten foldet ud i praksis.

Gennem systematisk evaluering lærer de pædagogiske medarbejdere at træffe mere kvalificerede, didaktiske beslutninger, og vi lærer at reflektere over egen praksis; vi lærer at lære.

Tid til planlægning og evaluering er en forudsætning for at planlægningen kan lykkes.

Når vi planlægger, sætter vi læringsbegrebet i fokus i forhold til børn og voksne.

Den læring, som det pædagogiske personale tilegner sig, skal:

- Danne baggrund for nye beslutninger.
- Sikre at vi bliver klogere på egen praksis.
- Give os mulighed for at opstille nye mål.

Når vi planlægger en aktivitet, gør vi det ud fra flg. overvejelser:

Hvorfor – hvad er formålet med aktiviteten?

Hvad er indholdet?

Hvordan griber vi det an (metode)?

Hvad indebærer det (rum, valg af materialer)?

Hvordan gik det (evaluering)?

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældre og institution skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns eller unges udvikling og trivsel. Forældre er en ressource ift. samarbejdet om deres børn og skal ses som en del af et partnerskab.

Samarbejdet har forskellige udgangspunkter men samme mål: at skabe et optimalt, omsorgsfuldt udviklingsmiljø for alle klyngens børn.

Forældre og personale er gensidigt afhængige af hinanden og kan rådgive og stille krav til hinanden i deres fælles ansvar omkring barnet, dvs. at have et gensidigt ansvar for at turde stille krav, mødes i øjenhøjde og få fortællinger om barnet i spil, så der skabes en fælles tillid til, at alle vil det bedste for barnet.

Der skal være rum for at kunne stille og modtage kritiske spørgsmål. Det forudsætter bl.a. en nysgerrighed på den anden part. For at nysgerrigheden skal trives, skal der være en åbenhed i partnerskabet og personalet skal kunne rumme familiens sårbarhed.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Det pædagogiske arbejde bygger i klynge IBØ-I, på ligeværd og demokrati og rummer alle børn. Det bygger på værdier, der kan ses i praksis

At vise solidaritet med de svage, der betyder, at barnet støttes i at tage hensyn til at drage omsorg for de børn, der har særligt behov for dette og lære at udvise tolerance for hinandens forskellige udvikling, formåen og kompetencer.

- At føle sig forpligtet overfor fællesskabet, der betyder, at alle børn skal have mulighed for at deltage i et betydningsbærende fællesskab. At det gør en forskel om barnet kommer- at have en plads at udfylde i fællesskabet.
- Pædagogerne skal hjælpe børn i gang, som har svært ved at indgå i lege.
- I hele klyngen bruger vi LTU – modellen (Læring, Trivsel og Udvikling. Den sikrer at der bliver lavet handleplaner for de børn, der er i udsatte positioner og som man er bekymret for.
- Ressource teamet bruges ligeledes til at lave aftaler og handleplaner med fagpersoner for de børn, der er i udsatte positioner

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Klynge IBØ-1 er en del af *Lokal Stærkt Samarbejde*, hvori Strandvejsskolen, KKFOen, fritidscenteret og de selvejende børnehaver indgår. I dette samarbejde har vi forpligtet os til, at alle vores børnehavegrupper arbejder med *Fri for mobberi* ligesom, KKFOen og Strandvejsskolen. Det giver de kommende skolebørn det sprog, som også bruges når de starter i skole.

For at sikre en god overgang, kræver det tryghed for børnene, oplyste forældre og ikke mindst et godt samarbejde mellem børnehave, KKFO og skole. I klyngen har vi valgt overgangspædagoger, som det middel der skaber bindeleddet mellem børnehave og skole. KKFOen har pædagoger med stor viden og mange års erfaring, indenfor fritidspædagogik og skolesamarbejde. De har taget imod nye børn rigtig mange gange og ved alt om hvad det vil sige, at starte i KKFO og i skole. Den viden og erfaring kommer nu børnehavebørnene til gode, allerede fra januar måned. I perioden januar til maj er der 5-7 medarbejdere fra KKFOen, som bidrager til indsatsen med at gøre børnene parate til en ny institution i maj. Før arbejdet går i gang, har alle pædagoger mødtes og afstemt målene for forårets indsats, med den pågældende børnegruppe.

Pædagoger og lærere fra børnehaverne, KKFOen og skolen, afholder hvert år et møde, hvor de seks temaer fra den pædagogiske læreplan, og de seks kompetenceområder fra børnehaveklasserne danner ramme for målbeskrivelser for det kommende overgangsarbejde. De justeres til hvert år om nødvendigt. Mødet skaber en fælles forståelse omkring den fælles indsats, der skaber en tryk og lærerig overgang, fra børnehave til KKFO og skole.

Målbeskrivelserne evalueres hvert år, på flere måder. Pædagoger fra børnehave og KKFO evaluerer indsatsen fra januar - maj. Pædagoger og børnehaveklasselærere evaluerer perioden fra maj/juni – skolestart. Pædagoger på KKFO evaluerer indsatsen fra maj-skolestart. Derudover afholdes der hvert år en brugerrejse for nye forældre på Strandvejsskolen, hvor de sætter ord på hvordan forløbet fra børnehave til skolestart opleves fra deres side.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Institutionerne i klyngen bruger hinandens og lokalområdets legepladser og faciliteter, så som skøjtehallen, B93s baner og badminton i samarbejde med den lokale klub.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Alle enheder i klyngen har arbejdet med indretning af børnemiljøet efter anvisninger fra Charlotte Ringsmose (KID's rapporten). Konkret har der været en konsulent i enhederne og gennemgået deres indretning med tanke på børnemiljøet.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Gennem nærværende, anerkendende, kærlige og empatiske voksne vil børnene i Klynge IBØ-I opleve, at have tillid til egne potentialer og derved udvikle engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer till at deltage i fællesskaber.

Personalet støtter børnene i deres trivsel, udvikling og læring, så de kan føle sig trygge til at udfolde sig, udforske verden samt erfare sig selv i deres omgivelser.

I Eventyrøen er vi opmærksomme på de forskellige følelser børnene giver udtryk for i løbet af en dag og hjælper dem ved at sætte ord på for dem. *Orhhh, hvor blev du glad, Der blev du ked af det, da mor gik, Nu bliver du vred, fordi Adam tog din bil.*

Ved hjælp af faste rutiner vil børnene opleve genkendelighed, som giver en grundlæggende tryghed, der giver gode mulighed for læring og udvikling. Mange situationer i løbet af en dag er gentagelser: Vi vasker hænder morgen og eftermiddag, vi synger kendte sange, vi henter og aflevere madvogne i køkkenet blandt meget meget mere. Gentagelserne giver børnene mulighed for at opleve hvordan de udvikler sig.

Vi giver også børnene mulighed for at opleve det, at *kunne selv* ved at lade dem selv.

Når børnene skal have tøj af og på er der tid til at øve sig.

I planlægningen af aktiviteter har vi fokus på at være i mindre grupper, da det skaber gode betingelser for nærvær og fordybelse.

I Eventyrøen arbejder vi med selvhjulpen i mange situationer og over hele dagen.

I garderoben er en gruppe vuggestuebørn kommet op fra legepladsen. Den voksne guider børnene i at tage tøjet af. Nogle skal have hjælp mens andre næsten kan det hele selv. De ældste hjælper de yngste med både at få støvler af og flyverdragten ned om benene. Den voksne er i gang med at hjælpe de helt små. De fleste børn ved, hvor deres plads er da alle børn har et billede af dem selv på deres plads. Med den voksnes hjælp får alle lagt deres tøj og støvler på deres pladser.

I den fri leg støttes børnene f.eks. i at samarbejde.

I en af legepladsens zoner er en gruppe børnehavebørn i gang med at grave et hul i sandkassen.

De er ikke helt enige om, hvordan hullet skal være og der opstår uenighed blandt børnene. Den voksne, som er sammen med børnene, er bevidst om sin position. Hun har været deltagende passivt observerende og bliver aktiv ved at gå ind i legen. Hun byder ind med forslag til, hvordan alle kan være medbestemmende til, hvordan hullet skal være. Alle børnene bliver på denne måde mødt i deres forskellige initiativer og legen fortsætter.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

I Eventyrøen understøtter vi børns venskaber og sociale fællesskaber ved at give plads til leg. Både leg i større eller mindre grupper, med og uden voksne.

I vores indretning forsøger vi at give barnet lyst til at lege sammen med andre børn ved at gøre det tydeligt hvad man kan lege.

Vi guider, motivere og støtte børnene hvis de har brug for hjælp i legen, når de skal vente-på-tur, når de har en konflikt, når de ikke ved hvordan de skal komme ind i legen osv.

Vi sætter ord på følelser og handlinger og hjælper dermed børnene til at forstå sig selv og andre. *Han kan ikke lege lige nu hvor han er så træt det er derfor han græder, Hun vil gerne være med i legen det er derfor hun kigger på jer.*

I vuggestuen markere de voksne to legezoner ved at tage køkken-legetøjet frem og sætte det foran køkkenet og det lille bord med stole. Og inde ved siden af, lægger den anden voksne bil-tæppet frem sammen med kassen med biler. Børnene leger på den måde i hver deres leg uden at forstyrre hinanden.

I børnehaven er en gruppe børn i gang med at male nogle sten, de dagen før fandt på turen. Der opstår uenighed om, hvem der først skal bruge glimmeret oven på malingen. Et barn skubber et andet barn for at få glimmeret. Det andet barn bliver ked af det og begynder at græde. Den voksne sætter ord på handlingen og på Anders' følelser og siger: *”du fik skubbet til Anders og det blev han da ked af”. ”Vi trøster først Anders og så sætter vi glimmeret mellem jer, så I begge kan nå det”.* Begge børn blev set og hørt af den voksne og børnene blev styrket i udviklingen af deres empati.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

I klynge IBØ-I vil

- Alle børn få mulighed for at udvikle deres sprog, der bidrager til, at de kan forstå sig selv
- Alle børn gradvist udvikle sprog, så de opnår erfaringer med at sprogliggøre tanker, behov og ideer til brug i lærende, reflekterende og kreative fællesskaber
- Personalet i kommunikation med børnene, forældrene og kolleger være ligeværdige, respektfulde og tydelige og gøre det vi siger og aftaler

I klynge IBØ-I sprogtester vi alle 3 årige og alle 5 årige børn.

Vi har nedsat et sprogudvalg på tværs af enhederne i klyngen. I udvalget sidder de medarbejdere med størst viden og erfaring med sprogarbejde fra både vuggestuer og børnehaver. Udvalgets opgave er at definere og udbrede sprogarbejdet i klyngen.

I Eventyrøen er vi bevidste om at bruge ord samtidig med fagter og mimik i samspillet med børnene. *Ræk kanden videre til Eva, tag din gummi støvle på din højre fod.*

Vi gennemfører aktiviteten Dialogisk læsning, som har et fokus på at udvikle børns sprogforståelse og ordforråd. Den voksne udvælger børnene ud fra deres sproglige niveau med overvejelser om hvad barnet skal udvikle.

I samspil med børnene læser vi bogen og kigger på billederne. På den måde udvikles børnenes sprog og fantasi.

Vi laver *Sprogfitness* der er en legende måde at udvikle børnenes sproglige kompetencer på. Det kan eksempelvis være rim og remser, hvor kroppen inddrages ved at børnenes på skift skal bevæge sig rundt for at finde sin rim-makker.

I vuggestuen skal børnene til at spise frokost. De fleste børn har faste pladser og der er en voksen placeret ved alle borde. En af de voksne står ved rullebordet og præsenterer maden så alle børn ved, hvad måltidet består af.

Den voksne beder et af børnene om at dele tallerkener rundt til alle børnene. Et andet barn deler derefter kopper ud og til sidst bliver bestik delt ud. Den voksne sætter små skåle med mad på bordet og fortæller at det er varmt. Skålene bliver, med hjælp, fra den voksne sendt rundt. Børnene

øser selv op. Mens måltidet bliver spist, fortæller den voksne om maden. De enkelte ingredienser bliver benævnt med farver og struktur. De fleste af børnene kan selv hælde vand op i kopperne fra de små kander. De helt små, der endnu ikke kan hælde selv får hjælp af de ældste. Måltidet bliver spist mens de voksne taler med de børn, de sidder sammen med. Et af bordene taler om turen, de var på om formiddagen. Et andet bord taler om billederne af børnene på væggen og hvad deres far, mor og søskende hedder. Det sidste bord taler om de forskellige grøntsager, der er i gryderetten.

I børnehaven har børnene øvet et skuespil, de selv har fundet på. De har fået sprogliggjort deres ideer og tanker gennem processen med hjælp fra de voksne. Det er formiddag og børnene skal vise deres skuespil for de andre børn i gruppen. Alle skuespillerne er engageret og tilskuerne ser nysgerrigt på.

Da skuespillet er slut, begynder nogle af børnene på en leg. Det er tydeligt at se og høre, at det de har lært, da de øvede på skuespillet, bliver bragt i spil. Der er ingen konflikter om hvem, der må være med og hvem, der skal være hvem i legen. De bliver hurtigt enige om legens indhold og deres forskellige roller i den.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Krop, sanser og bevægelse i klynge IBØ-I:

Bevægelse er i os alle og som voksen i et barns liv, spiller vi en stor rolle i at støtte, lære og udvikle børnene til at forstå og mærke kroppen, gennem bevægelse og sanser i lege og sjov gennem institutionslivet, så de får mod til at udvikle og lære.

Derfor:

- Skal børnene have indsigt i kroppen og dens mange muligheder.
- Få kendskab til og udvikle alle deres sanser.

Have rig mulighed for at udforske deres bevægelsesglæde i deres hverdag, både i ro og aktivitet.

I Eventyrøen hjælper vi børnene med at lære kroppens forskellige funktioner ved at italesætte *mærk efter om du skal tisse, inden vi går på legepladsen* eller ved måltidet: *er du mæt*.

Børn lærer også deres krop at kende ved at vi sammen tegner kroppen på store stykker papirer og sammen taler om kropsdele og funktioner.

Børn udvikler deres sanser alle steder og hele tiden f.eks. i måltidet – varm/kold, stærk/sur/sød/bit-tert, salt, konsistens, farver osv.

I vores krea værksted giver vi børnene mulighed for at mærke på forskellige materialer. I kuglebadet kan barnet mærke kroppen som helhed.

Vores legeplads giver mulighed for mange grov motoriske udfordringer og lege. Vi har f.eks. tårnet og balanceslange. Vi sætter aktiviteter i gang hvor vi kan udfordre børnene i at bevæge sig igennem cykling, løb, bevægelseslege osv. hvor børnene udfordrer sig selv sammen med andre børn eller sammen med de voksne.

I vores puderum giver vi på samme måde, børnene mulighed for at bruge deres krop. Vi laver bl.a børneyoga og pudekamp.

I vuggestuen er børnene ved at lime papir sammen. De er koncentreret om at holde på penslen, som de selv har dyppet i limen. Nogle af børnene får lim på fingrene og prøver at få det af, da papiret sidder fast på fingrene. Den voksne rækker dem en våd klud, som de kan bruge til at tørre limen af med. Den ene har brug for hjælp til at få fingrene rene. Børnene fortsætter med at lime papir sammen.

På legepladsens klatretårn er en gruppe børnehavebørn i gang med at lege pirater. De kravler op og ned af tårnet. Nogle balancerer hen over nettet mens andre vælger at kravle over på den anden side. Imens er nogle andre i færd med at hænge i armene mens de konkurrerer om at kunne hænge længst tid.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Alle børn skal tilbydes rammer, der skaber mulighed for at være eksperimenterende og sansende. Læringsmiljøerne skal understøtte at børnene får mulighed for at undersøge sammenhænge og årsag/virkning.

Derfor:

- Skal børnene inddrages i hverdagens behov for genbrug og bæredygtighed
- Skal børnene præsenteres for natur og udeliv i alle årstidernes faser
- Skal børnene præsenteres for udeliv, hvad enten det er på legepladsen, i skoven eller ved vandet, for at understøtte børnenes kendskab til natur og naturfænomener
- Skal børnene have mulighed for at tilegne sig kendskab til dyreliv såvel som planteliv
- Skal børnene have kendskab til digitale medier/redskaber, som de kan bruge til at forholde sig undersøgende til omverdenen-

Klynge IBØ-I er en del af *Stærkt samarbejde* med Strandvejsskolen, som er kompetencecenter for it- og læring. Gennem dette samarbejde har vi valgt at koble os på, hvilket betyder at vi får uddannet personale til at inddrage science i dagligdagen. Vi har indrettet et science-funktionsrum med *mini makerspace*. Deltagende børnehaver i *Stærkt Samarbejde* har alle mulighed for at benytte rummet. Hver af klyngens børnehaver har mindst en medarbejder der har særlig viden inden for science.

I Eventyrøen ser vi årstidernes skiftet på legepladsen, hvor børnene har mulighed for at opleve buske, træer og krible/krable dyr, insekthoteller samt vores høns. Vi smager på æbler og bær. Vi har fokus på at lade børnene sanse naturen f.eks. ved at gå på bare tæer i sandkassen om sommeren og vi varmer os ved bålet om vinteren.

Vi planter blomster og jordbær på plantedag en gang om året.

Vi besøger ofte naturen og tager noget med os hjem, fx blade, som vi bruger til at skabe kreative udtryk.

Ture ud i naturen går f.eks. til Bøllemosen, Hareskoven eller Svanemøllen Strand

Vi benytter os af Københavns kommune tilbud om aktiviteter på Kløvermarken, Vestamager og Naturcenter Amagerstrand hvor vi får hjælp af naturvejledere.

Børnene får mulighed for at opleve udeliv når vi laver mad over bål på legepladsen eller sover i sheltere i Hareskoven eller under et træ i Kongens Have.

I ordet science lægger der en begyndende matematisk opmærksomhed. Vi leger med forskellige former, længder og mængder når tæller, hvor mange vi er, når vi hælder vand op i koppen og når vi bygger med Lego og magneter.

I en leg med en stor terning tæller vi og finder matchende farver, former eller mængder.

I vores science-rum kan vi bygge robotter, konstruere og 3D printe.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed når de er undersøgende på årsag og virkning.

Digitale medier understøtter vores science læringsmiljøer

Vi affaldssortere madrester i biospande, papir i papirspand og restaffald i en 3. spand for at lære at passe på jordens ressourcer.

Det er eftermiddag i en vuggestuegruppe. Børnene er i gang med at lege med klodser sammen med en voksen. De vil alle sammen gerne have alle klodserne for sig selv. Den voksne hjælper ved at de alle får 10 klodser hver, som de sammen tæller til. En af børnene vil gerne have de røde klodser. Det får en af de andre til at sige, at han gerne vil have de grønne. Med den voksnes hjælp finder de de klodser, de ønsker. En af børnene er begyndt at stable forskellige klodser til et tårn. De andre børn begynder på det samme og det ender med, at alle tårnene bliver væltet til stor begejstring for alle børnene. Da det er tid til at rydde op, invitere den voksne til at alle de lange klodser bliver lagt op i kassen. Derefter de runde. Og til sidst de forskellige farver.

En gruppe børnehavebørn er på snegle-jagt på legepladsen. De vil bygge et sneglebo. De har hver en spand, som de samler sneglene i. Til sidst har de alle de snegle, de skal bruge og sammen med den voksne får de bygget et sneglebo.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

I Klynge IBØ-I præsenteres børnene for forskellig kultur bla. gennem tilbud fra kommunen samt vores nærmiljø.

Børnene stifter bekendtskab med forskellige æstetiske læringsrum og udtryksformer og får mulighed for at arbejde skabende med disse. Herigennem udvikles og stimuleres børnenes fantasi og kreativitet. Vi arbejder i klyngen med inkluderende fællesskaber hvor forskelligheder bliver set som en styrke, der bidrager til fællesskabet.

Vi fejrer i klyngen danske traditionelle højtider og forholder os nysgerrige overfor andre kulturers traditioner og værdier.

Institutionerne i Klynge IBØI-I skal være rummelige miljøer, hvor forskellighed i individualitet og / eller kultur fremhæves som en berigelse. **Derfor** skal børn opleve at forskellighed er en styrke for fællesskabet.

Børnene skal udvikle tiltro til egne demokratiske handlemuligheder i en kompleks og til tider uoverskuelig omverden.

Derfor:

- Skal børn have plads og opbakning til selv at løse overskuelige konflikter
- Skal børnene have hjælp til at finde handlemuligheder i konflikter, de ikke selv kan løse eller overskue

I EventyrØen er alle en del af flere forskellige fællesskaber.

Vi besøger hinanden på tværs af alder, grupper og teams. Vi taler om, hvordan vi er ens og hvordan vi er forskellige både ift. køn, etnicitet, alder og andet.

Børn og voksne hjælpes med oprydning, borddækning, afrydning efter frokost osv.

Vi praktiserer at være åbne og nysgerrige over for hinanden. Vi er bevidste om at vi er rollemodeller i det pædagogiske arbejde og har en anerkendende tilgang.

En gruppe børn leger vildt, den voksne siger *jeg kan godt se, at I synes at det er sjovt at hoppe her på madrassen. Men det bliver for vildt for de små, der sidder ved siden af jer. Kom vi går ind i pudrummet.*

Vi er opmærksomme på, at de indtryk børnene får, kommer til udtryk i forskellige situationer og sammenhænge. F.eks. rollelege, hvor børnene leger skovtur efter en tur i Hareskoven eller vi sætter aktiviteter i gang

som understøtter de indtryk, børnene er blevet præsenteret for eller er optagede af.

En gruppe vuggestuebørn er på vej over i et andet team for at besøge nogle andre børn, som de ikke kender og skal se, hvordan de "bor" i deres gruppe. I morgen skal de selv have besøg af nogle andre børn fra huset, som de heller ikke kender.

I børnehaven er en voksne ved at styrke og udvikle dannelse og fællesskabsfølelsen hos børnene. Børnene skal nemlig rydde op efter en større leg inden de skal spise frokost. Det er tydeligt, at børnene er vant til at rydde op og hjælpe hinanden. Nogle af børnene prøver at slippe for aktiviteten ved at gå mod badeværelset. Men nogle af de andre børn siger: *"Alle skal altså være med til at rydde op for vi har alle sammen været med til at lege"*. Det medfører at dem, som var ved at "smutte" væk begynder at rydde op sammen med de andre. Da alt er ryddet op og sat på plads, beder den voksne børnene se, hvor hurtigt det gik fordi alle deltog i oprydningen. Nogle af børnene råber: *"Yeahh"* og klapper.

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Klynge IØBI-I har vi valgt at arbejde systematisk med Smttemodellen.
I klyngen bruger vi Redskab til selvevaluering fra EVA

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?